

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De commendatione Misericordiæ. Cap. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

Quarto, diuisiones pertinētes ad misericordiā. Quinto, dicitur de quo sit faciēda eleemosyna. Septimò, quomodo faciēda. Circa primū notandū, q̄ misericordiā sic describitur: Misericordiā est virtus per quā animus super calamitate afflictorū mouetur. Damascenus verò dicit, q̄ misericordiā est tristitia in aliis malis. Isid. 9. lib. Etymol. dicit q̄ misericors à cōpatiēdo alienae miseriae vocabulum est sortitus: & hinc appellata est misericordiā, quòd miserum cor faciat dolens de aliena miseria.

De commendationē Misericordiae.

CAP. II.

Misericordiā commendat nobis & natura, & sacra scriptura. Natura multipliciter. Primò, naturali compassione quam habent membra vnius corporis adinuicē. I. Corinthiorum. Si quid patitur vnum membrum, cōpatiuntur omnia membra. Secundò, naturali pietate quam videntur habere animalia eiusdem speciei adinuicē. Dicitur enim in lib. de natura animalium, q̄ nō est auis vnius speciei vt se comedant. Itē quòd mortua equa pullū eius relictū alia suscipit nutriendū. Tertio, pietas quae videtur esse animalium etiam irrationabiliū ad res alterius speciei. Dicuntur enim leones ad viā reducere aberrantes, & parcere hominibus prostratis corā se, & animalibus infirmioribus quā ipsi sint, nisi necessitas famis ad aliud eos coegerit. Item multis experimentis compertū est, quod lupi vel lupi paruos derelictos & à matribus expositos ab aliis bestiis defendunt, & etiā nutriunt. Scriptura commendat nobis misericordiā multiplici admonitione. Deuter. 15. Omnino indigens, & mendicus non erit inter vos. In eodem: Non cōtrahes manū, sed aperies eā pauperi. Item: Praecipio tibi vt aperias manū tuā fratris tuo egeno & pauperi. Tob. 4. Noli auertere faciem tuā ab illo paupere: itē enim fiet vt nec à te auertatur facies Domini. Eccl. 9. Oleū de capite tuo nō deficiat, id est, misericordiā de corde. Eccl. 29. Fecnerare proximo tuo in tēpore necessitatis illius. In eodem: Propter mādatum assume paupere. Eiusdem 7. Pauperi porrige manū tuā. In eodem: Exorate & facere eleemosynā ne desicias. Eiusdem 29. Pone thesaurum tuū in preceptis altissimi, & proderit tibi magis, quā aurum. Zachar. 7. Misericordiā & miserationes facite vnusquisque cū fratre suo. Mat. 23. Si vis perfectus esse &c. Lucā 6. Estote misericordes. In eodem: Omni petenti te, tribue. Item: Date, & dabitur vobis. Eiusdem 11. Quod superest, date eleemosynam, & ecce omnia sunt munda vobis. Item 12. Vendite quae possideris, & date eleemosynam. In eodem: Facite vobis sacculos qui nō veterascunt, thesaurum in-

deficientem in cælis. Eiusdem 16. Facite vobis amicos de mam-
 mona iniquitatis, &c. 2. Corinthiorum 8. Vestra abundantia il-
 lorum inopiam suppleat. Ephe. 4. Estote inuicem benigni: mise-
 ricordes. 1. Pet. 3. Estote compatientes, fraternitatis amatores,
 misericordes. 2. Pet. 1. Ministrare in pietate fraternitatis amatores.
 Item misericordiam cōmendat & creator & creatura. Creator
 dum exēplo suo ad misericordiā nos monet, miserationes enim
 eius super omnia opera eius, vt dicitur in Psal. Item misericor-
 dia eius plena est terra. Ioël. 2. Benignus & misericors est, pa-
 tiens & multæ misericordiz, & præstabilis super malitia. Eius
 proprium est misereri semper, & parcere. Lucæ. 6. Estote miseri-
 cordes sicut & Pater vester misericors est. Balaam: Maximā po-
 testatem accipiens, datorem potestatis iuxta possibilitatē suam
 debet imitari. in hoc autē Deū maximē imitabitur, si nihil in-
 tauerit quā misereri pretiosus. Creatura commendat nobis
 misericordiam, dum viri sancti exēplo suo ad eam nos monent.
 Inter exempla verō sanctorum maximē nos monet ad miseri-
 cordiam exemplum Christi hominis: misericordia seu pietas
 crux aurea fuit quā Christ⁹ portauit, quæ videtur fuisse acerbioris
 supplicij, quā crux exterior, si magnitudo amoris quo nos
 diligebat attendatur. Sicut enim nō fuit amor sicut amor eius
 sic non videretur fuisse dolor sicut dolor eius. Dolor inquam cum
 passionis. Thren. 1. Videte si est dolor sicut dolor meus: miseri-
 cordia filium Dei de celo deposuit, & corpore induit. iuxta ver-
 bum Augusti. Ipsa etiam pro redemptione pauperum eam ven-
 didit. Augustin. Redemit venditus, viuificauit occisus, honora-
 uit iniuriatus, misericordia eum vsque ad pedū nostrorū ablu-
 tionem humiliavit. Item eum vt clypeum nobis opposuit, vt sic
 licet ictū sustineret quē Deus pater humano geneti minabatur.
 Tunc impletū est illud, Scapulis suis obumbrabit tibi: Et illud.
 Scuto circūdabit te veritas eius. Item illud Sapientiz 5. Dextera
 tua teget eos, Dextera Dei patris, Filius est. Tunc exaudita est
 oratio illa, custodi nos domine vt pupillam oculi. Pupilla oculi
 manus oppositione custoditur, vt manus ictum suscipiat quem
 pupilla susceptura erat. Misericordia enim fideiussorem pro ho-
 minibus posuit morti adiudicatis. Eccle. 29. Gratiā fideiussore-
 ris ne obliuiscaris: animam enim suam posuit pro te. ¶ Ad com-
 mendationem etiam Misericordiz facit quod ipsa super omnia
 Deo placet, & Diabolo displicet, & homini prodest. Primum
 ostenditur diuersis testimoniis scripturæ: Augustinus: Non est
 quod ita faciat Deo amabiles, vt pietas. In Psal. Diligite miseri-
 cordiam

cordiam & iudicium. Prouerb. 21. Facere misericordiam & iudicium magis placet Deo, quam victima. Osee 6. Misericordiam uolo, & non sacrificium. Matth. 9. Discite quid est, Misericordia uolo, & non sacrificium. Ratio quare misericordia tantum Deo placet, hac est, quia Deo maxime assimilatur, ut prius ostensum est. Ecclesi. 13. Omne animal diligit simile sibi. Misericordia unguentum est quo ungitur Christus, & maxime quantum ad membra illa quae maxime unctione indigent, scilicet quantum ad pedes. Quod figuratum est in hoc, quod Magdalena unxit pedes eius. Lucae 7. Bernardus: Bonum est unguentum contritionis quod de recordatione peccatorum conficitur: melius deuotionis, quod fit de recordatione beneficiorum Dei. Porro utranque vincit unctio pietatis. Misericordiam Christus specialiter consuluit. Matthaei 19. Si vis perfectus esse &c. Illam ultimum remedium posuit, Lucae 11. Veruntamen quod superest, date elemosynam, &c. Reversurus etiam ab apostolis suis, misericordiam illis commendare in pedum ablutione uoluit. Ioan. 13. Sicut enim factum illo iuxta historiam commendauit nobis humilitatem: ita secundum mysterium commendauit nobis pietatem. Aqua enim in pelui est pietas in corde. Ipse etiam in die iudicij de operibus misericordia specialiter disceptabit. Matthaei 25. Misericordia diabolo maxime displicet, cum per eam maxime vincatur. Unde super illud Psal. Misericordia mea & refugium meum, dicit glossa. De nullo sic vincitur inimicus diabolus, sicut de misericordia. Cum diabolus in multis respectu hominis excellat: in hoc tamen, quod misericordiam non habet, homo ei praecellit. Ipse crudelis est, & non miserebitur. Iere. 6. Misericordia homini maxime prodest. 1. Timot. 4. Exercitatio corporis ad modicum utilis est: pietas autem ad omnia utilis est. Quam utilis sit pietas seu misericordia homini, manifestum fiet si multiplicem effectum eius ostendamus. ¶ Notandum ergo quod misericordia peccato obstat. Ecclesiast. 4. Ignem ardentem extinguit aqua, & elemosyna resistit peccatis. In multa peccata caderet peccator, a quibus elemosynae quas facit eum custodiunt. Item spiritum peccantiae homini impetrat. Unde dicitur promissionem habere vitae quae nunc est, & futurae. 1. ad Timot. 4. ubi dicit glossa. Si quis misericordiam sequitur, si lubricum carnis patiat, vapulabit quidem, sed non peribit. Quod non est intelligendum de illo qui propter fiduciam quam habet in elemosynis quas facit peccat. Talis enim dicitur ad Rom. 2. An ignoras, quod benignitas Dei ad poenitentiam te adducit? Tu autem secundum duritiam tuam &

cor impēnitens thesaurizas tibi irā. Itē bona temporalia multiplicat. Gregor. in dialog. Terrenā substantiā per hoc, quod pauperibus distribuuntur, multiplicantur. Bonifacius duodecim aureos accepit de cista nepotis Constantini presbyteri, & dedit pauperibus, quos ille acceperat de equo suo vendito: qui cū reuersus audisset cistam suam fractam, iratus est in episcopum. Et episcopus ingressus ecclesiam, rogauit vt Dominus daret ei aliquid quo mitigaret furorem presbyteri, & inuenit statim in sinu suo duodecim aureos fulgentes, quos dedit, & dixit ei: Scito quia post mortem meā episcopus non eris huius loci. Ille enim collegerat illos aureos pro acquirendo episcopatu post mortē eius. Idē Bonifacius cū esset puer, omne triticū matris suae expendit in vsus pauperum, quod cū mater horretu ingressa perpendisset, cepit eū increpare, & se ipsam pugno cadere in facie. Sed oratione facta à Bonifacio, statim horretu plenu inuentū est. Quo viso mater cepit eū vrgere vt daret, quā ita celeriter posset que petisset accipere. Lucē 6. Date, & dabitur vobis. Prouerb. 11. Alij diuidunt propria, & ditiores fiunt: alij capiunt non sua, & semper in egestate sunt. Eiusdem 27. Qui dat pauperi, non indigebit: qui despicit deprecationem, sustinebit penuriam. 3. Reg. 18. Illi viduae quae Eliam paut, farina & oleum non defecerunt. Ratio huius potest esse: quia homo misericorditer fideliter dispensat pauca bona sibi cōmissa, & ideo merito super multa cōstituitur. Mat. 15. Item Deum placat. Prouerbiorum 21. Munus absconditum extinguit iras: & donū in sinu indignationem maximam. Gen. 32. Placabo eū muneribus quae praecedunt. Tob. 3. dicitur de eleemosyna quod ipsa est quae purgat peccata. Esa. 58. Si effuderis esurienti animam tuam, & animā afflicti repleueris: orietur in tenebris lux tua. Lux, inquam, gratia. Misericordia à seruitute diaboli liberat. Esa. 10. Computrescet legum à facie olei. Oleum dicitur misericordia: quia sicut oleum ceteris liquoribus supernat, sic opus misericordiae precellit respectu aliorum operum. Misericordia à morte spirituali suscitari facit. Sicut Doreas plena operibus bonis & eleemosynis quas faciebat meruit corporaliter suscitari Act 9. Misericordia meretur à Domino visitari. Sicut legitur de Cornelio, Actū 10. Erat Cornelius eleemosynas multas faciens plebi, & ait angelus ei: Orationes tuae & eleemosynae tuae ascenderunt in memoriam in conspectu Domini. Contra peccata nihil tantū videtur valere, quātum misericordia. Vnde super Matt. 12. Extēde manū tuam, & extendit, & restituta est sanitati. dicit gloss. Nihil plius

allet curationi quàm eleemosynarū largitas. Et subditur: Fru-
 strā pro peccatis rogaturus manus ad Deum expandit, qui has
 ad pauperes pro posse non extendit. Itē gratiam cōseruat. Eccle.
 10. Dicitur de eleemosyna: Gratiam eius quasi pupillam con-
 seruabit. Item hostem impugnat. In eodem: Super scutum & su-
 per lanceā aduersus inimicum tuum pro te pugnabit. Item quæ
 petit à Deo, impetrat. Ecclesiast. 29. Conclude eleemosynam in
 manu pauperis, & hæc exorabit pro te. Esa. 58. Frange esurienti
 panem tuum, &c. Et subditur: Tūc inuocabis, & dominus exau-
 dit: & clamabis, & dicet, Ecce adsum: quia misericors sum do-
 minus Deus tuus. Misericordia multum potest ei ga Deum. Ipsa
 reuocat Dei sententias, vt in Niniue. Ionæ 3. Et Achab
 Reg. 21. Legitur etiam 10. Iudicium: Non Addam, inquit domi-
 nus, vt liberē vos. Et post legitur: Doluit dominus super mise-
 ricordia eorum. Hæc luctatur cum domino, vt Iacob luctatus est cū
 angelo. Gen. 32. Et Sapen. 18. legitur de Aaton, quod resistit iræ.
 Ira Dei tunc resistitur, quando ipsemet qui irascitur opi-
 latur. Misericordia dicitur Deū vincere quodammodo. Vnde
 dicit ecclesia, Quæ te vicit clementia, vt ferres nostra crimina?
 Dicitur etiam peccata nostra de eius memoria delere. In Psal.
 Omnes iniquitates meas dele. Ezech. 18. Si impius egerit pœni-
 tentiam ab omnibus peccatis suis quæ operatus est &c. omnium
 iniquitatum eius quas operatus est nō recordabor. Misericordia
 Deo fœneratur. Prouerb. 19. Fœneratur domino qui miseretur
 pauperia. Eiusdem 22. Qui accipit mutuum, seruus est fœnerā-
 tis. Est ergo Deus quasi in potestate hominis perfectè miseri-
 cordis, sicuti seruus in potestate domini, & ille qui mutuū acce-
 pit in potestate fœneratoris. Itē misericordia non solum potest
 in terra, sed in cœlo. Ipsa cælū inclinauit. Ista inclinatio mani-
 festata est ex hoc, quod breuior est nunc via in cælū quàm esse
 solebat. Adam per multa millia annorum vix peruenit illuc,
 modo verò vna hora quandoque peruenitur. Item misericordia
 ostium cœli: Christum scilicet, qui dicit Io. 10. Ego sum ostium:
 si quis in die Parasceues, & fecit volare quasi in duo frustra: sci-
 licet corpus & animā: & sic pauperibus cœlestem ingressum pa-
 rauecit. Ipsa viam paradisi dilatat. Prouer. 18. Donū hominis di-
 latat viā eius, & ante principes spatium ei facit. Item misericor-
 dia hominē filium Dei efficit. Eccl. 4. Esto pupillis misericors vt
 pater. & pro viro matri eorū: & eris tu velut filius. Altissimi, fi-
 lius obediens, & miserebitur tui magis, quàm mater. Misericor-
 dia Deum suum efficit. Hebr. 13. Beneficentiæ & communionis
 nolite

nolite obliuisci. Talibus enim hostiis promeretur Deus. Ipsa specialiter honorat Deū, propter eū pauperibus sua tribuendo. Prou. 14. Honorat dominū qui miseretur pauperis: ideo meretur in futuro à Deo honorabitur. Item misericordia à peccata pro peccatis debita hominem absoluit. Prou. 13. Redemptio animæ viri, diuitiæ suæ. Daniel. 4. Peccata tua eleemosynis redime. 3. Reg. 4. Pauper mulier oleo sibi multiplicato soluit credidit suo. Itē misericordia amicos & adiutores sibi multiplicat. Ipsa pauperes facit stipendiarios suos. Greg. Pauperes nō sunt exortendi vt egeni, sed exorandi, vt patroni. Luc. 16. Facite vobis amicos de māmōna iniquitatis. Prouer. 22. Victoriā & honestatē acquireret qui dat munera. Item misericordia hominem in bono roborat. Eccl. 3. de dante eleemosynam: In tēpore casus sui inueniet firmamentum. Item misericordia homini benedicti facit. Vnde eleemosyna vocatur benedictio. 1. ad Cor. 9. Homini misericordie benedicit Deus. Deut. 15. Omnino indigens & mendiculus non erit inter vos, vt benedicat tibi Deus. Benedicit etiam ei populus. Prouer. 19. Qui pronus est ad misericordiam, benediceretur. Deutero. 33. Benedictus filius Aser sit placens fratribus, & tingat in oleo pedem suum. Hæc tria concomitantur se, tingere in oleo pedem affectus, esse benedictum & placentem hominibus. Ruth. 2. Sit benedictus qui misertus est tui. Misericordia etiā benedicit pauper, qui ab eo recipit eleemosynam. Job cap. 29. Benedictio perituri super me veniebat. Item misericordia morienti societatem facit. Ambrosius: Non sunt bona hominis quæ secum ferre non potest: Sola misericordia comes est defectorum. Ipsa etiā animam in infernum ire non permittit. Tob. 12. dicitur de eleemosyna, quod à morte liberat, & non patitur animas ire in tenebris. Ipsa etiam in iudicio liberat & regnum accipit. Tob. 12. dicitur de eleemosyna, quod facit inuenire vitam æternā. In Psal. Iucundus homo qui miseretur & commodat, respondet sermones suos in iudicio. Ibi specialiter fiet disceptatio de operibus misericordie. Matt. 25. Venite benedicti Patris mei, percipite, &c. Esuriui enim, & dedistis mihi manducare, &c. Misericordia filium Dei in mundum fecit descendere. Eadem homines in cælum facit ascendere. Ad hoc signandum Christos in monte Oliueti in cælū ascendit. In monte enim oliueti eminentia misericordie designatur. Legitur etiam 3. Reg. 6. quod in ingressu oraculi fecit Salomō duo ostiola de lignis oliuarū. Quæ duo ostiola possunt intelligi duæ partes misericordie. Vna est qua cōpatimur miseræ spirituali. Qui perfectè misericors est,

am beatus reputatur certa spe rādem beatus futurus in re. Mi-
 sericordes maxime de Dei misericordia sperare possūt. in Psal.
 Ego sicut oliua fructifera in domo Dei speravi in misericordia
 Dei. In Psal. Beatus qui intelligit super egenū & pauperē. Prou.
 14. Qui miseretur pauperi, beatus erit. Matt. 5. Beati misericor-
 des. Itē misericordia loca in regno cœlorum assignat, Eccl. 16.
 Omnis misericordia faciet vnicuique locum secundum intelli-
 gitum peregrinationis illius, & secundum meritum operum il-
 lius. Misericordia est negotiatrix prudentissima. Matth. 25. Pru-
 dentes virgines acceperunt oleum in vasis suis. Qui verē pru-
 dens est, oleum pietatis vult habere in corde suo sine quo non
 habetur ignis charitatis. 1. Io. 3. Qui habuerit substantiam huius
 mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clausit
 viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Iac. 3.
 Sapiētia quæ desursum est, plena est misericordia. Negotiatio-
 nem misericordię specialiter cōsultit filius Dei. Matt. 10. Vade,
 & vende omnia quæ habes, & da pauperibus. Voluit Paulus vt
 Timotheus hanc negotiationem præciperet his quos habebat
 regere. 1. ad Tim. 6. Diuitibus huius seculi præcipe facile tribue-
 re, communicare, thesaurizare sibi fundamentum bonum in fu-
 turum ¶ Misericordia in negotiatione videretur Deum circūue-
 nire, dum pro luto temporalium aternas diuitias recipit. Osee
 11. Ciscumuenit me in negotiatione Ephraim. Aug. Præbe re-
 ctum, & accipies cælum. ¶ Misericordia calicem frigidæ aquæ
 proximo tribuit, & torrentē voluptatis aternæ recipit. Ipsa ter-
 ram in cælum commutat, hæc est commutatio dextra excelsi.
 ¶ Misericordia hominē periculose oneratum vtiliter exonerat,
 & proximum eius iuvat. Aug. in lib. de Disciplina Christiana,
 loquens ad diuitē: Da, inquit, aliquid fratri tuo. Da aliquid pro-
 ximo tuo. Da aliquid comiti tuo. Vita ista via est simul ambulā-
 tia. Sed fortē dicis, Ego diues, ille pauper. Sarcinam tuam com-
 memoras. Ponderis tuū laudas. Et quod grauius est, constrinxisti
 ad te sarcinam tuam, iam non potes porrigere manum. Onera
 te, liga te, quid te iactas? quid te laudas? Solue vincula colli tui.
 Minue de sarcina tua. Da comiti, & illum adiuuas & te releuas.
 ¶ Misericordia vnde dare videretur potius accipit. Vnde Aug. Re-
 miniscere, inquit, non solum quid des, sed quid accipias. Panis
 quem das terra est, de terra in terram, vt fulciatur terra, vt refi-
 ciatur terra. Poterit itaque pauper dicere, Vide ne plus tibi præ-
 stem accipiendo quā tu dando. Si enim non esset qui à te ac-
 ciperet, non erogares terram & emerēs cælum: contemne me, si
 nihil

nihil peris ab eo qui fecit me & te. Si enim petiturus es quia
 me exaudisti, tibi præstas vt exaudiaris. Age illi gratias qui rem
 tã pretiosam vili precio te facit emergere. Das quod in tẽpore
 rit, accipis quod manet in æternum, vnde sis socius angelorum
 vnde nunquam sitim famemque patiaris. Et subdit: Nemo
 cat quia præstet pauperi: sibi enim plus præstat, quã pauperi.
 ¶ Misericordia bona sua quæ dare viderur in saluo ponit, & in
 de thesaurũ facit. Mat. 6. Theaurizate vobis thesauros in cælo.
 Et beatus Laurentius: Facultates ecclesiæ quas requiritis, manus
 pauperum in cælestes thesauros deportauerunt. Tob. 4. dicitur
 da eleemosynam. Præmium enim bonũ tibi thesaurizas in die
 necessitatis. Augustinus: Cõsiderate fratres, quã multi subib
 bona omnia perdiderunt, quæ studiosissimẽ recondebant, ne
 quum vno impetu hostili captiui ducti sunt, vel quum eis dũ
 dentibus flamma successit. O quomodo tales pœnituit: quia nō
 audierunt domini consilium, scilicet, Da pauperibus, & habebis
 thesaurum in cælo. Audires amicum tuum consilium tibi dæ
 tem de thesauro tuo, & cõtemnis Deum consilium dantem de
 corde tuo. Inuasit hostis domũ, nunquid inuaderet cælum? Oc
 cidit seruum custodem, nunquid occideret dominum seruam?
 Delatori tuo das, in cælũ port atquod das: an excidit tibi? Greg.
 Securius diuitia transferuntur de patria in patriam per manus
 pluriũ quã per manus vnius, secundũ Aug. Manus pauperũ sunt
 gazophylaciũ Christi. Vnde quod in manu pauperis ponitur in
 gazophylacio Christi mittitur, imo quod plus est, in manu De
 ponitur, & ideo iã auferri non potest ei qui dedit, quũ nō sit
 de manu eius possit eruere. Misericordia bona terrena que pœ
 fessoribus suis solent esse noxia, vtiliter expendit. Isid. Hoc tu
 tum habet bonũ possessio presentiu rerũ, si vitam reficiat mabe
 rorũ. ¶ Et notandum quod virtus misericordiæ non solum est
 valde vtilis, sed etiam valde mirabilis. Ipsa de malis alioquin
 melioratur, de sordibus aliorum sanatur, de paupertate ditatur,
 de infirmitatibus aliorũ sanior efficitur, ipsa portat onera alio
 rum implens legem Christi. ad Galat. 6. Alter alterius onera
 portate, &c. Et quãto plura bona portat, tanto velocius currit
 quia ad beatitudinẽ festinantiũ tendit. Ipsa onera aliena
 quenter furatur hominibus nescientibus, dum ipsis negligenti
 bus peccata eorum assumit & portat dolendo, ludendo, orando
 pro eis eleemosynam faciendo, disciplinis se affligendo. Miseric
 cordia quanto plura onera proximi portat, tanto oneratur
 proprio

propriorum peccatorum magis se exonerat. Misericordia de
 foetore eorum qui spiritualiter sunt mortui non moritur, sed
 poti⁹ viuificatur. Ipsa est quæ colligit de spinis peccatorū vnas,
 & de tribulis ficus. Misericordia mala aliena in bona conuer-
 tuntur. Duæ virtutes sunt quæ omnia quæ proximi sunt acqui-
 rere videntur, scilicet charitas & pietas. Charitas bona proxi-
 mi sua facit. Gregorius: Pensent inuidi quantum bonum est
 charitas quæ aliena bona sine labore nostro nostra facit: pietas
 verò aliena mala sua facit. Vnde hæ duæ virtutes venientes ad
 iudicium de nundinis huius mundi, dirissima, quantum ad me-
 ritum, inuenientur, idè abundantissime remunerabuntur. Hæ
 duæ virtutes aliæ sunt quibus fouentur proximi bona, & por-
 tantur eius onera. Vnde super illud, Sub vmbra alarum tuarum
 protege me, dicit glossa: Misericordia & charitas sunt alæ
 patris quibus nos protegit. De his alis Matthæi 23. Quoties
 volui congregare filios tuos quemadmodum gallina congre-
 gat pullos suos sub alas, & noluisti? Item misericordia de
 vno obsequio duplicem habet mercedem. In præsentem enim
 remuneratur & in futuro, vt prius ostensum est. Ipsa de vna
 seminatione duplicem messem colligit. Ipsa seminat in terra,
 & metet in celo: ipsa consilio domini agros aridissimos ele-
 git ad seminandum. Luca 14. Quum facis prandium, voca
 pauperes, &c. Et hi vberius ei fructificant. Et notandum quòd
 opus misericordiæ semini comparatur, 2 ad Corinthios 9. Qui
 parce seminat, parce & metet, eò quòd semini in multis assi-
 milatur. Semen absconditur, sic eleemosyna occultè danda est.
 Ecclesiastic. 29. Conclude eleemosynam in sinu pauperis. Item
 semen perdi videtur, cum seminando potius renouetur: sic elee-
 mosyna quum datur, perdi videtur, sed sic melius seruatur.
 Ecclesiastic. 29. Perde pecuniam propter fratrem, & non ab-
 scondas illam sub lapide in perditionem. Isidorus: Terrena
 omnia seruando amittimus, largiendo seruamus. Diu cum re-
 bus nostris durare non possumus, quia aut nos illas moriendo
 deserimus, aut ille nos viuètes deserunt. Et super illud Matt. 16.
 Qui perdit animam suam propter me, inueniet eam, dicit glossa.
 Quasi dicatur agricola: Si frumentum seruas, perdis: si semi-
 nas, renouas: solas quas dederis semper habebis opes. Item
 semè cum fœnore surgit: & qui dat eleemosynam, centuplum
 accipit. Vnde super illud Proverbio. 19. Fœneratur domino qui
 miseretur pauperis, dicit interlin. Centuplum accepturus. Ec-
 clestastic. 35. Retribuens Deus est, & septies reddet tibi. Semen
 pretio

pretiosus in vno anno seminatur, & in alio anno metitur: semine
 verò minus pretiosum vt hordeum, in eodem anno seminatur
 & metitur. Sic eleemosyna pretiosa est quæ seminatur in anno
 gratiæ, cuius messis expectatur in anno gloriæ. Item semen
 lu pressum & retardatum huberius fructificat: Sic eleemosyna
 quæ aduersitate premitur, maiorem habitura est remuneratio-
 nē: vt eleemosyna cui detrahitur, magis remuneranda est, quam
 quæ laudatur. Itē misericordia hic quasi omnia tormenta susti-
 net. 2. Cor. 12. Quis infirmatur, & ego non infirmor, &c. Ideo in
 futuro merito non ei à tormēto parceretur. Ipsa est quæ exemplo
 Petri dicit domino: Tecū parata sum in mortem & in carcerem
 ire. Luc. 22. Ideo in futuro merito è carcere infernali immu-
 nis erit. Itē ad cōmendationem misericordiæ valere potest detestatio
 sui oppositi. ¶ Notandum ergo quòd non solum in misericor-
 dia indigna est venia, imò quòd plus est, homini in misericor-
 dia videntur peccata iam dimissa reuocari. Math. 18. Seru-
 nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti membra
 oportuit & te misereri, &c. Et iratus dominus eius, tradidit eum
 tortoribus quoadusque redderet vniuersum debitum. Misericor-
 dia verò literas remissionis habet in Euangelio etiam in
 paria. Primò, Math. 5. Beati misericordes, quoniam ipsi miseri-
 cordiam consequentur. Cum misericordia Dei fons sit, & miseri-
 cordia nostra fluuius: quomodo esse posset quòd fluuius miseri-
 cordiæ nostræ ad proximum flueret, & fons diuinæ miseri-
 cordiæ nobis siccus esset? Angust. Fluit riuus, & fons siccabitur.
 Item quum omne animal diligat simile sibi, Eccle. 13. quomodo
 hoc esse posset quòd Dei misericordia hominem misericordem
 damnaret? Secundò, Math. 6. Si dimiseritis hominibus peccata
 eorū, dimittet & vobis Pater vester cælestis delicta vestra. Ter-
 tiò, Luc. 6. Dimittite, & dimittetur vobis. Itē vbi est misericor-
 dia, est peccatorum abundantia. Osee 4. Non est misericordia
 non est scientia Dei in terra. Et subditur: Maledictum & mō-
 dadium & homicidium & furtum & adulterium inuēdaverunt.
 Item illi cui deest misericordia, fiet iudiciū sine misericordia.
 Iac. 2. Iudicium sine misericordia ei qui non fecerit misericor-
 diam. Im misericordi aures Dei clausæ sunt & in præsentia & in
 futuro. Prou. 21. Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis,
 ipse chamabit, & non exaudietur. Exemplum habemus in
 hoc Luc. 16. in diuite epulone, qui panis micæ Lazaro negavit
 in tormentis positus guttam aquæ postulans nō accepit. Itē ad
 commendationem misericordiæ facit, si ostendatur eius præ-
 cium.

eminēti
 in hoc p
 21. Obse
 Ara host
 tu ver
 tas est
 vius bon
 tas enim
 hoc facit
 est sua la
 ipsum la
 iustitiæ p
 dix. han
 potestari
 fericiordi
 iustitiæ
 uamen à
 iuste, ali
 misericor
 tionis tue
 soli adiu
 tionis eri
 tetur hon
 tur, absol
 cordia. In
 nitur cō
 nus episc
 mō, lice
 omnibus
 & dignit
 cillens ac
 trpender
 misitem
 iisset gra
 teditore
 domum c
 cor, adder
 ta die red
 propriare
 ta conuit
 bitur iust

eminētia ad alias virtutes. ¶ Notādū ergo, q̄ respectu abstinētię
hoc præminet, q̄ abstinētia Deo corpus immolat. Ad Rom.
21. Obsecro vos per misericordiā Dei vt exhibeatis corpora ve-
stra hostiam viuētem. Misericordiā verò immolat cor. Respe-
ctu verò charitatis in hoc præminet misericordiā, quòd chari-
tas est fluuius bonitatis ripas suas nō exiens. Pietas verò est flu-
uius bonitatis ripas suas exiens, & latè extrā inundans. Charitas
enim vt charitas, tantum sua communicat: pietas autem &
hoc facit & aliud: mala enim aliorū insuper sibi assumit. Parum
est sua largiri, quòd facit charitas: sed cumulus charitatis est se-
ipsum largiri ad cōpatiendum, quòd facit pietas. Respectu autē
iustitię, prout iustitia strictè sumitur, & est opposita misericor-
dię, hanc habet præminētia quòd ipsa est summa iudiciarię
potestatis. Misericordiā enim super omnia opera eius. Iac. 2. Mi-
sericordiā superexaltat iudicium. Vnde licet appellare à curia
iustitiā ad curiā misericordię. Vnde si vides tibi imminere gra-
uamen à iustitia, indè quocunq; modo contra te iudicet etiam
iuste, aliter enim facere non potest, confidenter appella ad Dei
misericordiā: quoniam iustitia necesse deferre habet appella-
tioni tuę. Forū curię misericordię est forū pœnitentię: hoc est
solū adiutorum refugium. In hoc foro fertur sententię absolu-
tionis etiam cōfitentibus culpas suas. In aliis curiis si quis cōfite-
retur homicidium, dicitur à iudice, suspendatur: in hoc si cōfite-
retur, absoluitur. Itē respectu obedientię cōmendabilis est miseri-
cordia. Interdum enim obedientię & etiam ceteris virtutibus
nititur cōtraire. Vnde narrat Greg. in lib. Dialogorum, q̄ Pauli-
nus episcopus se in seruitutē posuit pro quodam captiuo redi-
mēto, licet addictus esset curę pastorali, & Deus qui miseretur
omnibus aliis miserentibus, eum postea in plenitudinem officij
& dignitatis restituit. Et quidā conuersus Carthusiensis profi-
tens ad nudinas, & quadraginta libras secū deferens vt eas
expenderet in necessitatibus domus suę, comitem habuit in via
militem veteranum debilem & pauperem, quem quum agno-
uisset grauatum esse ære alieno & ire ad petendum inducias à
creditore, conuersus dixit militi, q̄ iret secum: qui ingressi sunt
domum creditoris, & cum peteret inducias, denegauit eis credi-
tor, addens, quòd filium eius vinctum in carcerem poneret, nisi
ea die redderet vniuersum debitū, & tota eius hereditas ei ap-
propriaretur. Pro quo quū intercederet cōuersus, creditor mul-
ta conuitia ei intulit. Ad quem conuersus, Hodie, inquit, libera-
bitur iustus iste de carcere mortis, & proiciens ante pedes 40.

libras. redemit filiū militis de carcere, ipsumq; à debito libera-
uir. Qui rediēs narravit fratribus quæ gesta erāt. Illi vero quā
viri spirituales multum in hoc factō commendabant eum. Item
quidam sanctus homo quendam pœnitentem ligatū à summo
pontifice exoneravit tunica plumbea. Qui interrogatus quæ au-
thoritate hoc fecisset. Respondit, Auctoritate illius qui ait, Bene-
miseri cordes, quoniam misericordiam consequentur. Mat. 5. Vir-
tus misericordiæ maximè cōpetit statui miseræ in quo sumus.
Hæc virtutem didicit Christus plus quā x x. annis ad Hebræos.
Non habemus pontificem qui non possit cōpati infirmitatibus
nostris. Bern. Multa voluit pati Christus, vt compati sciret.

De his quæ possunt iuuare misericordiam.

C A P. III.

T Angedæ sunt aliqua meditationes quæ possunt iuuare mi-
sericordiam. Quarum prima attenditur circa naturæ cōfor-
mitatem. Aliquis enim moueri potest ad miserandum proximo,
habito respectu ad naturæ cōformitatē. Esa. 58. Cūm videris na-
dum, operi eum, & carnē tuam ne despexeris. ¶ Secunda attendit
principij nostri vnitatē. Sumus enim omnes ex vno patre & vna
matre. Aug. in lib. de disciplina Christiana. Si putamus non esse
proximos nisi qui de eisdē parētibus nascuntur, Adam & Eua
intēdamus, & omnes fratres sumus. ¶ Tertia attenditur circa mi-
seriam propriā, vt homo intelligat quæ sunt proximi ex seipso.
Prou. 19. Homo indigēs, misericors est. Homo qui indigentiam
magnam habuit, alienæ indigentiæ compati nouit. ¶ Quarta at-
tendit spirituales fraternitatem. Fratres enim sumus ex vno pa-
tre, scilicet Deo nati: & vna matre, scilicet ecclesia, eandē habē-
turi hereditatem. 1. Io. 3. Qui habuerit substantiam huius mundi
& viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauerit viscerum
sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo: ¶ Quinta attendit
Dei in homines paternā charitatem. 1. Io. 3. Videte quale charita-
tatem dedit nobis Deus pater, vt filij Dei nominemur & simus.
Secundū hanc meditationem operatur qui dat pauperi, eō quod
credit eum filium Dei. ¶ Sexta attendit capitis ecclesiæ & mem-
brorum vnitatē, quæ tanta est, quod caput reputat sibi fieri quod
membris fit. Sicut caput corporis reputat sibi beneficiū exhiberi
quod pedibus exhibetur: sic beneficiū pauperibus exhiberi. Chri-
stus sibi reputat exhiberi. ¶ Et notandum circa hæc meditatio-
nem, quod quando pauper elemosynam quaerit ab aliquo, illi
à quo petitur quatuor debet attendere. ¶ Primo, quis petat, quo-
niā Deus. Mat. 25. Quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fe-
cistis. Hier. Quotiescunq; manum pauperi extenderis, Christus